

Előfizetési árak
 egész évre 4 ft., félévre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 5 kr.
 Hirdetések másokalt árak szerint.
 A lap megjelenik minden osz-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adatnak.
 Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.
 Hova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVŰ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Egy régi bűn.

Ujpest, június hó 22-én.

Mennél több évet morzsol le az örökkévalóság szirtjéről az idő, mennél nagyobb lépésekben halad községünk a fejlődés ösvényén ama cél felé, a melyet számára a Gondviselés kitűzött: annál súlyosabban nehezül reánk egy régi bűnnek a szomorú következménye, s annál sürgetőbben követeli a közegészség és a köztisztaság e következmény okainak az eltávolítását.

E régi bűn abból áll, hogy községünk életének az első három-négy tizedében se a telek- se a háztulajdonosok, se az előjáróságok nem törődtek a kutak és a pöczegődrök elhelyezésével s ezeknek mikénti építése és berendezésével.

Ennek anemtoródómságnak a szomorú következménye az lón, hogy a kutak kilencz-tizedrészének a vizét a pöczegődrök megfertőztették s akármelyik kutnak a tartalmát küldi is fel vizgálat céljából a vegyi intézetbe a mai előjáróság: valamennyi azzal a véleménynyel érkezik vissza, hogy a viz ammóniák tartalmu s így élvezete nem csak hogy nem alkalmas, sőt az egészségre határozottan káros is.

E nemtoródómsághoz később hozzájárult az előbbi előjáróságnak még az a gondatlansága is, hogy a káposztás-megyéri vízmű építése alkalmával megfelelő gondoskodni Ujpest vizszükségletéről s ma már oda jutottunk, hogy

kutjainkban, még azokban is, amelyek különben egészségesek, oly annyira érezhetővé vált a vízhiány, hogy a lakosság nemcsak az ivóvizét, hanem a járdák, a kertek és fák locsolására szükséges vizet sem lesz képes a kutjaiból kimeríteni.

Hogy a jó víz, az elegendő mennyiségű víz az életnek s az egészségnek első kelléke: azt talán szükségtelen ma, a tizenkilencedik század végén bizonyítani, de igenis szükséges, első sorban az előjáróságnak és a képviselőtestületnek, másodsor az összes lakoságnak a figyelmét felhívni arra, hogy a vízkérdés megoldásának útott a tizenkettedik órája; hogy a vízvezeték berendezésének eszméjével nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is kell okvetlenül foglalkozni s meg kell azt a lehető legrövidebb idő alatt valósítani, mert az ivóvíz hiánya, növényeink, fáink satnyulása, esatornáink büze, s az ezekkel kapcsolatos tisztatlanság és egészségtelenség már is szemmel láthatólag s kézzelfoghatólag apasztják lakosaink és vállalataink számát.

Ne kecssegtessük, ne áltassuk magunkat semmivel. Annak a régi bűnnek a büntetését ki kell az utolsó pontig állanunk, a keserű poharat ki kell az utolsó csöppig ürítenünk, más szóval a vízkérdést meg kell bármilyen áldozatok árán is mielőbb oldani.

És itt eszünkbe jut, hogy egyik lap-társunk községünk bajainak abban látja

az orvoslását, ha mód nyujtatnék az intelligens iparosoknak és kereskedőknek, sőt még az ipari munkásoknak is, hogy a község ügyeinek vezetésében részt vehessenek.

Bocsánatot kérünk, hogy ellenkező véleményen batorokodunk lenni. A bajok forrása nem itt rejlik s így a bajok orvoslását sem lehet ettől remélni.

A község vezetésében iparos-munkások ugyan ma nem vesznek részt, de az intelligens iparosok és kereskedők ma is elég tekintélyes számot képviselnek ugy az előjáróságban, mint a képviselőtestületben, amennyiben az előjáróságnak 3 iparos 2 kereskedő; a képviselőtestületnek 13 iparos 4 kereskedő tagja van.

Ezek legnagyobb részének, de különösen az iparos osztályhoz tartozó képviselőtestületi tagoknak a közéletben s a község vezetésében kifejtett tevékenysége azonban nem abban nyilvánul, amiben nyilvánulnia kellene, t. i. a község fejlődését előmozdító intézmények támogatásában, hanem inkább azok rendszeres megakadályozásában, mert a legtöbb esetben hónapokra sőt évekre is elodáztatik a legjobb eszme megvalósítása, a legszükségesebb intézkedés végrehajtása, a legélethevágóbb intézmény megtestesülése.

A mindenáron való ellenzékieskedésnek ezuttal nem fessegetjük az okait, csak konstatáljuk azt, hogy ez képezi

Bucsuszó.

Írta és elmondotta Gallauer Lujza polg. leányiskolai igazgató a június hó 18-án tartott záróünnepélyén.

Kedves tanítványaim!

A mai nappal véget ért az a föladat, melyre intézetünk az Önök szellemi és erkölcsi képzése tekintetében vállalkozott. Mától kezdve más kezek veszik át az Önök vezetését, míg egyszer majd egészen a saját erejükre és belátásukra lesznek utalva.

A tanár munkája nem pusztán hivataloskodás, nem egyszerű letárgyalása a tantervben megszabott anyagnak a naptár és az órarend kockái szerint, mely után az oktató és a növendék, mint teljesen idegenek elválhatnának egymástól, a lelki megindultság minden nyoma nélkül. Érezniök kell, hogy köztünk, tanáraik s Önök, tanítványaink között a lefolyt négy esztendő alatt bizonyos erkölcsi kapcsolat képződött, mely e nappal egyszerre meg nem szakadhat. Abban nyilvánul ez a kapcsolat, hogy mi még e napon túl is a legőszintébb szívvel kívánjuk az Önök további boldogulását, Önök pedig önkéntelenül is hálával fognak visszagondolni arra a szereletre, miben e falak között négy esztendőn át részecültek.

Éppen ezen köztünk fejlődött szellemi kapcsolat, melynek kölcsönös szeretet az igazi neve, indit meg engem arra, hogy még együtt

időzésünk utolsó óráját is felhasználjam annak bizonyítására, mennyire ohajtom kartársaimmal együtt boldogulásukat. — Ez az oka, hogy mint a szülő a világba induló fiát, en is néhány utavaló szóval kívánom elbocsátani Önöket.

A szeretetnek, e világösszetartó nagy érzelemnek két igen elűtő fajtája van: a magunk szeretete és a mások szeretete. Az első egoizmusnak hívják és akár e néven, akár gyakorlatból minden ember ismeri; a másodiknak altriusmus a neve, de sokkal kevesebben gyakorolják, mint a hányan e nemzetközi néven ismerik.

A magunk szeretete velünk születik s nem hogy nevelni kellene, hanem inkább törvénnyel és szent tanításokkal gátat kell vetni neki. A mások szeretete az az önzetlen, maga magát megtagadó, tiszta érzelem, melyen minden emberi társaság alapszik, melyből minden jötekonyság, szelidség, irgalom, könyörület és türelem fakad; valami magasztosabb, emberinél nagyobb isteni szellem sugallata és csak ott növekszik nagygyá, csak ott fakaszt virágot és hoz áldásos gyümölcsöket, hol gondos neveléssel ápolják és fejlesztik.

Senki sem oly szegény, senki sem oly szerencsétlen, hogy az életben alkalma ne volna magánál meg szegényebben segíteni és meg szerencsétlenebbet megvizsgáltatni. Csak nyitva álljon a mások baja előtt szemünk, szenvedései előtt szívünk.

Bárhová juttassa magukat az élet; akár békés családi körbe, akár az önfentartás nehézküzdemei közé; ha az igazi, örök nőieséget nem akarják megtagadni, a mindig jó

tetre kész könyörület és az önfeláldozó emberszeretet magasztos erényének kell biztosítaniok szívökben a kormányzó helyet.

A nő sorsa az, hogy mást boldogítson és a maga boldogságát ebben keresse. Társadalmunk rendje ez, melylyel a ki szembe áll és hiúságból, daczból, önzésből vagy nagyragyáshból egészen a maga kezére dolgozik, az olyan nő magára marad. A tanulás, a tudomány, a szellem műveltsége, a testi szépség, a mozdulatok és a beszéd kelleme: nem célja az igazi nőnek, hanem csak eszköze. Eszköz arra, hogy velök a más kedvet keresse, hogy mindezekkel szerénységet és szelid lemondást egyesítve, boldogságot árasztson abban a körben, melyet sorsa számára kijelölt. Ki szellemének ragyogtatását, vagy szépségének fitogtatását czélnak tekinti s vele hiúsága számára diadalokat vadász: az olyan ultra tévedt, melyen előbb utóbb a lelki meghasonlás és elégedetlenség kétségbeejtő sorsa vár reá.

A nő, lelki békességének kockáztatása nélkül, előtérbe nem léphet, meg kell abban nyugodnia, hogy az ő hivatása mennel észrevetlenebbül maradni, a mások szeretete nagy és nemes erényének gyakorlatában azzal tölteni el életét, hogy gondot oszlasson, bánatot felderítsen, jót tegyen és környezetében oly nélkülözhetetlenné váljon, mint a levegő, melyet mig bőven meg van, senki észre nem vesz, de nélküle egy percig sem tudna élni. Ha ebben a hivatásban megnyugvást talál, ha örömét a mások örömében fel tudja lelteni; akkor megtalálta a legbiztosabb módját boldogulásának és megelégedésének.

Ne követelésekkel lépjenek tehát az élet elé, ha egyik csalódásból a másikba esni nem

bajaink főforrását s ennek a megszűnése képezi az egyedüli orvosságot.

Ha azok az iparos és kereskedő osztályhoz tartozó képviselők például, akik ma összes kötelességeiket az intéző körök meggyanusításában a nem létező klikk rendszer hánytorgatásában vélik feltalálni és kimeríteni; tevékenységüket például, az általunk e sorokban említett régi bűn szomoru következményeinek a megszüntetésére a vizkérés megoldására, a vízvezeték berendezésére fordítanak; akkor bizonyára nemcsak a község lakosságát köteleznék le örök hálára, nemcsak Újpest jövőjét fektetnék ezzel biztosabb alapokra, hanem csakhamar meggyőződhetnének arról is, hogy azokkal a meggyanusított, felebbezések útján zaklatott intézőkkel nagyon is lehet egyetértőleg és váltva a község és a lakosság jólété érdekében működni.

Nagyon örülnék, ha e kívánságunk nem maradna pusztán kívánság. Ha azonban az marad is, reméljük, hogy községünk vezetői és intéző körei csakhamar kezükbe veszik a vizkérdés, illetőleg vízvezeték megoldását s ennek a régi bűnnek is mint már annyi másnak, el fogják tüntetni a szomoru következményeit, meg fogják gyógyítani életveszélyeztető bajait.

Záróünnepély.

Az «Ujpesti állami polg. leányiskola» június hó 18-án tartotta meg záróünnepélyét. Ez alkalommal a feidiszített tornatermet zsúfolásig megtöltötte a legdiszesebb közönség. Az előzői asztalnál, amely gazdagon meg volt rakva jutalomkönyvekkel, pont 10 órákor foglalt helyet az intézet igazgatója, Gallauer Lujza, az iskolai gondnokság elnöke Illek Vincze esperes-plébános, Mady Lajos, dr. Vennéier főrabbi stb. A IV-ik osztály növendékei a Hymnus-sal nyitották meg ünnepélyüket, melynek elhangzása után a záróvizsga műsorának többi pontjai következtek. Nevezetesen: 2. Jövendölés. Petőfi-től, Szavatta Hallamasek Theodora. 3. Hölgyek énekkara. Meyerbeer «Hugenották» című dalművéből. Énekeltek a IV. osztály növendékei. 4. Irgalom. Jakab Ödöntől. Szavatta Hilf Paula. 5. Tánc-kardal. Rossini «Toll Vilmos» cz. dalművéből. Énekeltek a IV. oszt. növendékei. 6.

akarnak: ne hitessék el magukkal, hogy a világ maguknak örömeikkel és kenyelemmel tartozik, hanem kezdjék meg mindjárt, mi helyt arra alkalom kínálkozik, a mások szeretetének gyakorlatát. Könnyítsenek fölük teltőlőleg szülők, testvereik és környezetük munkáján. A szívessegen mindenkit megelőzni törekedjenek, soha nem merlegelve, mi lesz a jutalmuk érte. Számítással meg senki nem ebresztett maradandó és boldogító szeretetet.

Azt, amire a nő lelki világának szüksége van, sem követelessel, sem kaczersággal, sem rártartó büszkeséggel nem lehet emberekből kieroszakolni. De meghozza mindazt a szerezés, munkaszeretet, szelid lemondás és a számítás nélkül való előzékeny szívessege mindenki iránt. Meghozza önmagától és észrevétlenül. A társadalom ezerféle viszonyai közt kiszámíthatatlan sok alkalom kínálkozik az önzetlen szeretet művét gyakorolniok. Ne mulasszák el a mielőbbi öntudatos kezdetet. Eleinte csak a szülők és nevelők iránti pontos engedelmisséggel, sőt a kívánságukat megelőző szolgálatkészséggel, barátaik és ismerőseik gyöngéi iránt való kimeletes figyelemmel az emberszólás állhatatos kerülésével. A szeretet és a gyöngéd megbecsülés, mely már az első következetes kezdetet is nyomon fogja kísérni, bizonyára arra bírja majd mindnyájukat, hogy ezen az uton tovább haladjanak.

Vegyek e néhány ószinte szót a maguk iránti szeretetem utolsó jeléül, minek e falak között kifejezést adhatok.

Isten vezérelje további lépéseiket és segítse jó szándékukat!

Magyar nyelv. Ábrányi Emiltől. Szavatta Guttmann Jolán. 7. Der Fischer von . . . Goethe. Szavatta Holzschuster Margit. 8. Czigányok kardala. Verdi «Traviata» című dalművéből. Énekeltek a IV. oszt. növendékei. 9. Szép Ilona. Melodráma. Szavatta Deutsch Aranka. Zongorán kísérte Hallamasek Theodora. 10. a) Nemzeti zászló. Huber Karolytól. b) Magyar népdalok. Énekeltek a IV. oszt. növendékei. 11. Anyám háza. Varadi Antaltól. Szavatta Brünn Berta. 12. La nostalgie par Béranger. Szavatta Balló Mariska. 13. Mi szép az éj. 4 szolamban énekeltek Egyenessy Olga, Egilmayer Margit, Flóris Janka, Gottlieb Aranka, Hallamasek Theodora, Javor Erzsébet, Káger Róza, Lattisz Júlia, Veisz Kamilla. 14. Búcsúzó. Irta és mondta Hallamasek Theodora. 15. A válás fájdalma. Abttól. Énekeltek a IV. oszt. növendékei. — A növendékek érzelemteljesen, szabatos hangsúlyozással, szépen szavaltak s az énekreszeknek pedig csaknem minden pontját meg kellett ismételnök, ami dr. Varázs-ji Bela hitoktatónak, az enek tanítójának az érdeme s talán egyedüli jutalma.

Ezútan a műsor 16-ik pontja, az igazgató jelentése az 1898—99. isk. évről következett. Gallauer Lujza igazgató a jelentés előterjesztése előtt oly szép, az igazi szeretet sugallta tanácsokban oly gazdag búcsúszót intézett a növendékekhez, hogy azt kötelességünknek tartottuk lapunk mai tárczájában is közzétenni, hogy mennél tágasabb körben megszívlelhessek a búcsúszó tartalmát.

Az igazgatói jelentésből, melyet Bauer Soma tanár olvasott fel, kiemeljük a következőket: Az intézet a tanévet 384 növendékekkel fejezte be. A kegyelet és hazafias érzelmek kifejezéséül Erzsébet királyné halála alkalmával gyászünnepélyt s április hó 11-én nemzeti ünnepélyt rendezett. A tanítói árva-ház javára a növendékek körében 29 ftt 55 kr. gyűlt össze. A szegény tanulók segélyezéséhez a község előjárósága 50 fttal és a Jutegyar 120 fttal járult. A jó tanulók jutalmazására könyveket ajándékozott Endre Jánosné, Gallauer Anna, Lustig Emma, dr. Varázs-ji Bela, a Franklin Társulat s a Lampel Róbert könyvkereskedő-cég. Az önképző-kör kiváló tagjai számára 10 koronás pályadíjat ajánlott föl Egyedüi Lajos gyártulajdonos, az újpesti takarékpénztár s a kereskedelmi- és iparbank. A Wolfner Tivadar országos képviselő 200 fttos alapítványának évi kamatjait ez évben is egy a magyar nyelvben legjobb haladást tanúsított német ajku IV. oszt. növendék nyerte.

Szorgalom és jó magaviseletért jutalmat nyertek a következő kitünő tanulók:

I. A) osztályban: Czupauer Erzs, László Mariska, Sonnenfeld Lili, Szőnyi Gabriella.

I. B) osztályban: Ficze Margit, Gemeiner Karolin, Varró Mariska, Weisz Melánia.

II. A) osztályban: Fitra Emma, Henter Margit, Zavadszky Lenke.

II. B) osztályban: Laffer Irma, Brust Paula, Kenessy Janka, Soós Lujza, Woldran Karolin, Németh Mariska, Tolnay Adel, Ferenczy Petronella, Illovszky Fani, Billig Lina, Gyöngyösi Erzsébet, Kaesány Teréz.

III. A) osztályban: Klein Adrienne, Tanyai Piroksa.

III. B) osztályban: Villányi Irén, Ficze Kornélia, Fukász Ilona, Hauser Emma, Huszka Erzs, Tóth Julia, Körbler Mária, Kovacs Julia, Kohn Ilona.

IV. A) osztályban: Balló Mariska, Guttmann Jolán, Hallamasek Dóra, Hilf Paula, Kornfeind Ella.

IV. B) osztályban: Brna Ida, Lattisz Julia, Muraró Amália, Kőszeghy Aranka, Porszász Etelka, Vedress Margit.

Dicséret oklevelet nyertek a következő jeles tanulók.

I. A) osztályban: Cselenyi Margit, Feigler Mariska, Gönczi Sarolta, Hlavács Gizella, Klein Irma, Labiner Erna, Link Anna, Németh Ilona, Roczka Verona, Róth Irma, Neufeld Irén, Székely Irma, Szentandrassy Irén, Weinberger Ilona, Wuskics Józsa, Nagy Etelka, Frey Janka, Goldschmied Gizella, Lövy Margit.

I. B) osztályban: Vick Matild, Várnay Irma, Terey Ilona, Stern Lina, Rohonczy Katicza, Rainer Mariska, Porszász Amália, Novák Irén, Mühlrad Erzs, Lippner Mariska, Gulich Lujza, Egger Margit.

II. A) osztályban: Angyal Katalin, Brunner Margit, Csillag Olga, Feiszinger Lujza,

Hasenauer Ágnes, Herczeg Vilma, Hirschfeld Karolin, Komáromy Aranka, Ladányi Margit, Link Regina, Neumayer Ilona, Szilágyi Mariska, Szűcs Erzsébet.

II. B) osztályban: Szántó Sarolta, Sipos Irén, Knopf Regina, Bajusz Ilona, Simon Emma, Petőcz Róza, Karpf Hermin, Rosenberg Szerena, Halápy Julia, Bobesek Margit, Földes Mariska, Blum Gizella, Kasz Anna, Kasz Erzsébet, Veress Sarolta, Lőrincz Amália, Veszlér Margit.

III. A) osztályban: Bodnár Mária, Bricht Julia, Fritz Margit, Józsa Ilona, Kadić Klára.

III. B) osztályban: Kiss Jolán, Hittner Irma, Barth Mariska, Andrejka Margit, Weisz Aranka, Popper Berta, Kutrovich Ágnes, Baumgarten Paula, Schamal Margit.

IV. A) osztályban: Cseh Etelka, Egilmayer Margit, Florisch Ilona, Frohner Margit, Holzschuster Margit, Makay Ida, Natonek Berta, Pásztor Zsuzsana, Schön Jolán, Schweiger Aranka, Steiner Julia, Szaszarath Julia, Wintternitz Margit.

IV. B) osztályban: Boczár Szerena, Bruch Margit, Brünn Berta, Egyenessy Olga, Eisler Ilona, Feldmann Erzsébet, Fürst Frida, Hirschfeld Szerena, Hulicza Anna, Kittel Gizella, Prem Ilona.

Az Önképző körben a szavaló verseny alkalmával tiszokoronás díjat nyert: Brünn Berta.

Jutalmat nyertek: Hallamasek Dóra, Guttmann Jolán, Hilf Paula, Natonek Berta, Ternik Ilona, Weiss Margit, Holzschuster Margit, Deutsch Aranka és Schön Jolán. Az írásbeli pályázatokon tiszokoronás pályadíjat nyert:

Kornfeind Gabriella. Jutalmat nyert: Guttmann Jolán, Hilf Paula. Dicséretet nyert: Steiner Juliska, Fuchs Margit. Tiszokoronás pályadíjat nyert: Hallamasek Dóra. Jutalmat nyert: Kittel Lujza, Schweiger Aranka. Dicséretet nyert: Deutsch Aranka, Weiss Margit.

Tiszokoronás pályadíjat nyert: Guttmann Jolán. Jutalmat nyert: Hallamasek Dóra, Pásztor Zsuzsanna. Dicséretet nyert: Hilf Paula. Tiszokoronás pályadíjat nyert: Guttmann Jolán.

Jutalmat nyert: Kornfeind Gabriella, Lattisz Julia. Dicséretet nyert: Balló Mariska, Hilf Paula, Prem Ilona, Weiss Margit.

Az intézet növendékeinek összes osztályai összesen 6020 szabadkezi és mértani rajzol, 969 térképet, 16.080 írásbeli dolgozatot s 2582 darab kezimunkát készítettek. A rajz- és kezimunkáknak kiállításán mindenki meggyőződhet arról, hogy kitünő kezekre van bízva e két szaknak a tanítása is. A tantestület s az ifjuság könyvtára ez évben is tetemesen s értékes művekkel gyarapodott, amiről az Erzsébet királyné arcképevel díszített értesítő pontosan beszámol ep úgy, mint a tantestület minden működéséről, amely működésével a tantestület nemcsak a növendékek és szülők háláját, hanem a közoktatási kormány elismerését is teljesen kiérdemelte. Végül megemlítjük, hogy az Értesítőt nyomdászati szempontból oly elegánsan állította ki Fuchs Antal, lapunk kiadójának nyomdaja, hogy az méltán keltett fölőnőst s ritkítja párját az iskolai értesítők között.

H I R E K.

— Fogyasztási pótadó. Az 1899. évi VI. t. cz. értelmében a községek is fel lévén jogosítva arra, hogy a fogyasztási adóra községi pótadót vessenek ki: a belügyminiszter rendelet útján hívta fel a községek előjáróságait, hogy ez irányban szabályrendeleteket alkossanak. E szabályrendelet, — amely hivatalva lesz a község háztartását kedvező viszonyok közzé juttatni, — most készüli előjárásunk kebeleiben s a legközelebbi képviselőtestületi ülés elé fog terjesztetni.

— Pénztár-vizsgálat. A község előjárósága f. hó 20-án pénztár-vizsgálatot tartott s mindent a legnagyobb rendben talált.

— A harmadosztályú keresetiadó tárgyalására kiküldött bizottság f. hó 14-ike óta szakadatlanul működik s az adófizelők megnyugtatására kijelenthetjük, hogy úgy a bizottság mint a kincstár képviselője, Taubinger Geza pénzügyi titkár, nagyon humanus az eljárásában s a méltányosságot egy esetben sem veszti szem elől.

— Töröltetett a virillista névjegyzékből. A «Budapesti közuti vaspálya társaság» a megyei törvényhatóság által töröltetett az újpesti virillisták névjegyzékből, meg pedig azon oknál fogva, mert csak alkalmazottjainak

Az adója után jutott be a névjegyzékbe, holott jogi személyek és testületek csak fekvő vagyon alapján lehetnek virilisták.

— **Mi történik az Árpád-utal?** E kérdést intézik szerkesztőségünkhöz különösen azok, akik fuvarkocsijainak a tengelyét s lovaiknak a lábát féltik és attól tartanak, hogy az Árpád-utat a múlt évihez hasonló állapotban fogják találni az őszi esőzések. A kérdés és az aggodalom jogosult. A kövezést azonban most már csak a villamos vasutnak a sín áthelyezése akadályozza s miután nemcsak a magánosok hanem a község érdeke is úgy kívánja, hogy az Árpád-ut mielőbb jókarba helyeztessék, nem ártana az illető villamosvasut igazgatóságát felszólítani, hogy sineit záros határidő alatt helyezze át.

— **Az újpesti műkiállítás** f. hó 18-án bezárták a fáradhatatlan rendezők, akik ugy hamarjában valóságos országos műkiállítást rendeztek szerény községünkben. A kiállítás eredményével egy a «Közművelődési Kör» és a rendezők, mint a nagy közönség s a kiállító művészek egyaránt meg lehetnek elégedve. A kiállítást rövid három hét alatt 2000-nél többen látogatták. Ide nem számítva a polgári leányiskolának és a Gyár-utcai elemi iskola III. s IV. osztályának növendékeit, kik Friedrich Vendel igazgató vezetése mellett látogatták meg a kiállítást. A kiállított művek közül többet vásárolt meg műpártoló közönségünk, mint a székesfővárosi, a műtárlatok bármelyikén. Megvételét ugyanis még az utolsó hét folyamán: 1. Kézi Kovács László 2 «Tajkép»: Wolfner Nándor által. 2. Rosenberg Sándor «Korai látogatás» cz. képe: Glazer M. által. 3. Knopp Imre «Az elhagyott» cz. képe: Kárpáti János által. 4. Egervári Potemkin «Katona élet» cz. képe: Kárpáti János által. 5. Linek Lajos 2 «Pastell» festménye: Kárpáti János által. 6. Németh Bertalan «Ökörfogat» cz. képe 3 példányban Löwy Ernő, Szel Manó és Salgó Miksa által. 7. Mark Lajos «Hollandi nő» cz. képe: Rubovics Márk által. 8. Tolnay Ákos «Klastromi élet» cz. képe: Friedmann Ede által. 9. Bihari Sándor «Velence» cz. képe: Dr. Führer Simon által. 10. Turmayer «Tanulmányfej» cz. képe: Sonnenfeld Adolf által. 11. Telepy Károly «Részlet Hosszútoról» cz. képe: az Újpesti Közművelődési Kör által 300 frtért. E vétel csak úgy vált lehetővé, hogy Wolfner Tivadar országos képviselő 200 frtot adományozott e célra a Közművelődési Körnek. Megvételét tehát a két első hetben megvásárolt képekkel együtt összesen 25 kép és 1 szobormű. A műkiállítás bezárása után a rendezőség bankettel rendezelt a festőművészek tiszteletére, amelyen a kiállító művészek közül Telepy Károlyval az élükön 26-án vettek részt. Hogy a bohémvilág e kitűnő alakjai a pohárköszöntőkben is ép úgy remekeltek mint a műtárlaton a képekkel: az kétséget sem szenved. És most nem marad egyéb hátra, mint hogy az elismerés adóját a sajtó útján is leröjjük. Dr. Führer Simon, Linek Lajos, Bauer Soma és Sonnenfeld Adolf iránt, akiknek e szép és kifogástalanul sikerült műtárlat rendezését első sorban köszönhetjük.

— **Az egészségtelen lakások** összeírása ugyan még nincs teljesen befejezve, de számtalan oly lakás találtatott községünkben, ahol a rögtöni intézkedés szüksége forog fenn. Ezekre nézve Ivanka Pál, a járás főszolgabírája, a szükséges intézkedések azonnali kezresztülvitelére már utasította az illető háziurakat.

— **Az ipariskolai tanoncok** vizsgája f. é. június hó 25-én tartatik meg. Ekkor nyílik meg az iparos tanoncok kiállítása is, amelynek tárgyai fölött f. hó 26-án mond bírálót a kiküldött bizottság. A jutalomdíjak f. hó 29-én osztatnak ki ünnepélyesen.

— **Berényiné Hazafi Hermint**, — aki nagy tetszést aratott f. hó 18-án, a «Magyar Színház» délutáni előadásán, «Hoffmann meséinek» Antonia szerepében s akinek gyönyörű hangját a fővárosi sajtó — ez alkalommal is rendkívül kiemelte. Relle Iván a pozsonyi színházhoz szerződtette, ahol mint operai primadonna f. évi október hó 1-én kezdi meg művészi működését.

— **Az árvák nyári ruhája.** A község előljárósága f. hó 19-én tartott ülésén elhatározta, hogy a község 86 árváját tetőtől-talpig nyári ruhával fogja ellátni. A szegény gyermekek bizonyára örömmel fogják ebben a

hőségben teli ruhájukat a nyárral felcserélni.

— **Öt év utáni találkozó.** Az újpesti áll. polg. leányiskola, negyedik osztályát 28 növendék végezte el 1894-ben. Ez a huszonnyolcz növendék akkor fogadást tett, hogy 5 év múlva találkozni fognak a Margit-szigeten. Az 5 év elmúlt s f. hó 17-én csakugyan ott ölekezett össze a Margit-sziget illatos virágai között a teremtés 25 legszebb virága, három kinyílt rózsás s huszonket f. jelező bimbó. Az elmúlt öt év viharja csak harmat tört le az életfájaról, avagy oly messze sodort, hogy nem jöhettek el a találkozóra. A huszonöt azonban boldogan élvezte a viszontlátás örömeit s az őszinte hála megható érzetével fogadta és üdvözölte a hajóhídnál Gallauer Lujza igazgatónőt, akinek forró ölelés kíséretében e nap emlékeül egy gyönyörű virágcsokrot nyújtottak át, aki viszontzásul a rózsatelepre vezette s a telep legszebb rózsáival feldíszítette őket. A rózsatelep megtekintése után lakomához ült a vidám csapat s az ifjú hölgyek ajkáról olyan pohárköszöntők hangzóitak el a viszontlátás örömeiben résztvevő Gallauer Lujza igazgatónő, Illek Vincze esperes plébános, dr. Varázséji Béla hitoktató s a tantestület jelenlevő tagjai egészségére, amelyek becsületére váltak volna a leghíresebb tisztozóknak is. Kár, hogy a kinyílt rózsák otthon hagyták a tövisüket: a ferjeiket, mert hát a fejledező bimbók nagyon kíváncsiak voltak ezekre is. No de annál jobban dőlögtek azután azt a kis babát, a melyet az egyik mama magával hozott az öt évi találkozóra s a bokrok között rejtett el a dával együtt, amely azonban a vidám társaság által felfedeztetve, csakhamar részese lön mindnyájuk gyöngédségének. A hölgyek megfogadták, hogy jövőben is állandó érintkezésben maradnak egymással s az intézet önképző köreinek folytatásaként megalakítják a «Leányegyesületet».

— **Az épülő rákospalotai templom javára** rendezett hangverseny kiváló sikereert fogadják halás köszönetünket a rendező urak, különösen Brodszky Ferencz, Maleczky Róman, dr. Nadaskay Béla, ifj. Országh Sándor és Veszeloyszky Béla urak. A szívelyes közreműködésért: Röemer Karola és Varga Vilma ur-hölgyek, ugorayai Robicsék Gyula, Seymann Emil, dr. Troján Alajos és Veszeloyszky Béla urak. A n. é. közönség lelkesítéseert Gömörly Oszkár, Országh Sándorné, gróf Pejaesevich Jánosné, Piványi Ernőné ur-nők, Fellner Milka, Nadaskay Valéria, Országh Irma kasszonyok, Balassa Ernő, Fellner József, Urbanovich Tihamer, Veszeloyszky Béla és Wágner Manó urak. Köszönettel tartozunk az egész résztvevő n. é. közönségnek s különösen nyugtatjuk a következő felülfizetéseket: Balassa Ernő 5 kor., Borkány Ferencz 2 kor., Bauer József 5 kor., Bossányi István 20 kor., Bielovszky Józsefné 5 kor., Brodszky Adolf 1 kor., Fabriczy Emil 1 kor., Frommer János 14 kor., Igalyi József 1 kor., Jónás Emil 10 kor., Jónás Józsefné 10 kor., Kasztl László 3 kor., Környei Stefánia 4 kor., Kronfusz és Sturm 25 kor., Mayer Richard 3 kor., Naday Antal Piványi Ernő 10—10 kor., Rácz Ferencz 4 kor., dr. Szabó Ferencz 5 kor., Wolfner Tivadar 20 kor., Zadeunac de Caux marquise 1 kor. Végül köszönetet mondunk Országh uraknak a pompás zongoraert, a rákospalotai Casinó elnökségének a kölcsön adott székekert és Bohácsy József urnak a terem ingyenes átengedéseert. A t. a. b. elnöksége.

— **A csatorna piszka.** A József-utcai csatorna tisztítását, mint annak idején megírtuk, a község előljárósága házilag kezeli. A tisztítással megbízott egyének azonban a csatornából kiemelt piszkot nemcsak hogy nem hordják el azonnal, hanem ott hagyják kisebb-nagyobb kupacokban heverni és száradni az utca közepén, amire annál is inkább felhívjuk az előljáróság figyelmét, mert a csatorna-piszok rögtöni eltávolítását a közegészség s a köztisztaság egyaránt követeli.

— **Önkéntes tüzoltó egyesületet** készülnék alakítani Újpesten intelligens fiatalemberek, akik egyelőre azon fáradoznak, hogy a szükséges tisztikar egyes állásainak a betöltésére az általuk kijelölt egyéneket megnyerjék. Egyik helybeli lapársunk ugyan már névleg is úgy mutatta be az új egyesület tisztikarát mint megalakultat, sőt lapunk felelős szerkesztőjét is titkárként szerepeltette,

ez azonban részint korai, részint tévedésen alapuló hír, mert az egyesületek tisztikarát az alakuló közgyűlés választja, ilyenről pedig tudomásunk egyrészt niucsen, másrészt pedig lapunk felelős szerkesztője elfoglaltságánál fogva, a neki felajánlott titkári állásra nem vállalkozott. Az önkéntes tüzoltó egyesület különben szükségesnek s nagyon üdvös intézménynek tartjuk s így ha tényleg megalakul, örömmel is fogjuk üdvözölni.

— **Népünnepély.** Az újpesti izr. nőegylet által árvaházának alapja javára f. hó 29-én Péter és Pál napján az újpesti népszigeten rendezendő népünnepély iránt az érdeklődés oly nagy, hogy sikere kétségtelen. A rendezőség a népünnepély műsorának minden pontjával már teljesen elkészült. Rendkívüli meglepetést fognak szülni a tombola tárgyak, amelyek részint ajándékozás, részint vétel útján szerezettek be s oly szépek és értékesek, hogy mindenki becses emléket fog magával vinni, aki a népünnepélyen részt vesz.

— **A hirtelen harag — büntetése.** Hirtelen haragjáert még kevés ember bünhődött olyan súlyosan, mint Becze Imre háztulajdonos. Egyik lakójával, Kondorth Gyulánéval tüzött össze, akit azzal gyanusított, hogy tisztességtelen leányt tart magánál. Kondorthné fülhaborodva rohant a háziurhoz, hogy elégtételt kérjen tőle a sértésert. A hirtelen haragu háziur azonban tettelegességre ragadtatta magát, Kondorthné pedig ennek következtében mód nélkül ideges s dadogóvá lett. Becze Imret egy esztendei fogházra ítélte a törvényszék, a királyi tábla azonban föloldotta az ítéletet s meghagyta a törvényszéknek, hogy kerjen véleményt az igazságügyi orvosi tanácstól, vajjon az asszony idegességének csakugyan a háziur-e az oka. Az igazságügyi orvosi tanácsnak f. hó 17-ki új tárgyaláson felolvasott véleménye erre határozott feleletet nem ad. Megállapítja ugyan a büntetőtörvénykönyv 303. §-ában körülírt súlyos szervi bajt, de nem mondja, hogy ez a szoban forgó sérülés következménye volna. Farkas dr. ügyész mégis a 303. § alkalmazását indítványozta. Ezzel szemben Vaisz Sándor dr. védőügyvéd azt kerte, hogy védenézet csupán könnyű testi sértésert marasztalják el, mert az orvosi tanács véleménye szerint az okozott sérülés nyolcz napon belül gyógyult és nem állapítható meg teljes bizonyossággal, hogy a vádlott okozója lett volna Kondorthné szervi bajának. A törvényszék azonban egyik álláspontot sem fogadta el, hanem újra egy esztendei fogházra ítélte a vádlót. Az ügyész és a védő föllebbezték.

— **Helyiségathelyezés.** Az újpesti »Kossuth Lajos betegsegelyző és temetkezési nőegylet« hivatalos helyiségeit az István-utca 4. sz. alatti Hatossy fele vendéglőbe helyezte át.

— **Nyári tánczvizgalom.** Az «Újpesti Ágost. hitv. Evang. Egyház» javára, anyasításának 10 éves fordulója alkalmából f. évi július hó 1-én (szombaton) a rákospalotai parkvendéglő helyiségeiben nyári tánczvizgalom rendez: Gömörly Oszkár, elnök, Geduly Lajos, al-elnök, Benkovics Imre, alelnök — penztáros, Benedek Sámuel főjegyző, Rachler Aurél aljegyző, Hasza József ellenőr, Bonin István, Brankovics György, Bobcsék István, Csonka Gyula, Erős Antal, Gramms György, Hasenauer Ottó, Heidrich Ignác, Kaél Károly, Klaudy Lipót, Komjáthy Gyula, Lederer Győző, Lattisz János, Mező János, Michaelisz Ferencz, Martofly Imre, Neumann Ede, Németh Gyula, Revusz Mátyas rendező bizottsági tagok. Személyjegy 50 kr. Kezdeté esti 8 órakor. Jegyek válthatók a bizottság tagjainál és a tánczvizgalom napján esti 6 óratól a penztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. A tánczvizgalom a jelzett napon minden körülmények közt megtartatik.

IRODALOM.

A mykeni oroszlanoskapu egyik legrégebb emléke az emberiség alkotó tevékenységének. Durván faragott köveit az óskor homályában illesztettek össze óriás erejű kezek. A kapu fölé, az oromfalba, durván, nagyoltan faragott oroszlanpárt helyezett az ósidők művésze. A két oroszlan egy oszlopra kapaszkodik. Törekvésük, feszülő izmaik mintegy a művészet törekvését is mutatják, jelképezik, mely a durva formába az erőt iparkodik nagy nehe-

zen kifejezni. A csonka állati testek a görög szobrászat legrégibb kísérletei közül valók, mikor az anyag ellenállása még daczolt a művész alkotó erejével s tökéletlen eszközeivel. Ez a kapu mégis nagyszerű diadalív melyen át a görögség művészi tevékenysége világhódító körútra indult. A híres kapu legújabb képe a Nagy Képes Világtörténet 30-ik füzetében jelent meg.

— A munka 12 kötetben jelenik meg s Marezali Henrik szerkeszti. A most folyó második kötetet Dr. Gyomlay Gyula írta. Egy kötet ára díszkötésben 8 frt. Füzeteként is megjelenik. Minden szombaton 1 füzet, a 30 kr. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság, Budapest, Üllői-út 18.) s minden hazai könyvkereskedésben.

Mi a nirvana? Az indusok másvilági gyönyörűsége, amikor a lélek teljesen tetlen, szabad minden érzelemtől s ment minden gondolattól. — Ebben gyönyörűséget csak az indus képzelet találhat, ez a teljes megsemmisülés. Nagyobb gyönyörűség így nyári időben az égő napsugár elől a mehesbe vonulni, s e kedves hűs helyen valami szórakoztató vagy oktató olvasmányba merülni, ha olvasóink is osztják nevetünket akkor ajánljuk rendeljék meg a »Képes Családi Lapok« című illusztrált szépirodalmi heti lapot, melyben úgy a szórakoztatva oktató, mint az oktató szórakoztató cikkek megtalálják. A »Képes Családi Lapok« ára egy évre 6 frt, fele évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, VI., Szondi u. 11.

Szerkesztői üzenetek.

Ghy Pál urnak. A harag nem igazság. A gorombaság nem argumentum. A személyeskedés senkit meg nem győz. E három fegyverrel nem lehet a közjót szolgálni. Azzal a bölcseszel szemben pedig, akinek harag, gorombaság és személyeskedés a fegyvere, mi nagyon szívesen vagyunk — szamarak.

Dr. F. urnak. »Hírlapírás és tisztesség«? Husz év előtt mi is úgy gondolkodtunk és írtunk, mint ők; husz év után ők is úgy fognak gondolkodni és írni, mint most mi. Ne haborgassa illuzióikat. Áb-

rándos világukat. Szép az nagyon — addig, amíg a gyakorlati élet s a kor az ellenkezőt be nem bizonyítja.

1899. 454 v. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. ker. s váltótörv. szék 1898. évi 103256. számú végzésevel **dr. Adamis Lajos** ügyvéd által képviselt **Ujpesti takarékpénztár** felperes részére **Wagner Manó** alperes ellen 130 frt követeles és járulékos erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 1715 frtra becsült ingóságokra a váci kir. járásbíró V. I. 3613. számú végzésevel az árverés elrendeltetve, annak a felülfoglaltatott követeles erejéig is, — a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Rákospalotán leendő megtartására határidőül **1899. évi június hó 30. napján d. u. 5¹/₄ órája** tűzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt butor, egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, — szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételarából a végrehajtó követelesét megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztesét követő naptól számítottatik.

Kelt Vácson, 1899. évi május hó 30.

Szaák János

kir. bír. végrehajtó.

1898. V. XI. 992/7 számhoz

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti V. kerületi kir. járásbíró V. XI. 992. számú végzésevel Dr. Rózsa Vilmos ügyvéd által képviselt Nemzeti baleset biztosító részv. társ. felperes részére Waldapfel Fülöp alperes ellen 222 frt 95 kr. követeles és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1898. évi július hó 11-en alperestől lefoglalt 631 frt 50 kr. becsült ingóságokra a **budapesti V. kerületi kir. járásbíró** fenti számú végzésevel az árverés elrendeltetve, annak a felülfoglaltatott követeles erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Ujpesten, Attila-utca 48. sz. házban leendő megtartására határidőül **1899. évi június hó 30. napján délelőtti 1/2 órája** tűzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételarából a végrehajtó követelesét megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztesét követő naptól számítottatik.

Kelt Budapesten, 1899. évi június hó 7.

Lauricsek László

kir. bír. végrehajtó.

Vendéglőhelyiség-megnyitás.

Van szerencsém Ujpest nagyérdemű közönségének b. tudomására adni, hogy

Budapesten (Budán) a ráczfürdő közvetlen közelében a mai modern kor igényeinek teljesen megfelelően, csinosan berendezett és kerthelyiséggel ellátott

Vendéglőmet

f. hó 10-én megnyitottam.

Számos éven át e téren tett tapasztalataim által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség minden igényeinek megfelelhettek.

Valódi hegyi borok, friss sör, valamint izletes ételek jutányos áron való kiszolgálása által igyekezni fogok t. vendégeim megelégedését minden tekintetben kiérdemelni.

A n. é. b. közönség látogatását és pártfogását kéri

Máté Ambrus

vendéglős.